

EL COL·LECCIONISME DE TEMÀTICA TERRASSENCA (105) TÈXTIL (30). ELS ARGEMÍ I ELS BACARDIT

En el suplement anterior vam explicar la creació el 1922 d'una societat privada entre Pere Salom i Llorenç Ubach que es dedicava a la fabricació i venda de teixits; vam comentar també la seva dissolució el 1934, la continuïtat de la indústria per Llorenç Ubach sol i la creació d'una nova societat entre Salom, Francesc Argemí i Francesc Bacardit, que va durar només fins a la Guerra Civil. A la postguerra, cadascun dels tres socis anirà pel seu cantó. Respecte a Pere Salom, ja vam indicar quan vam fer el seu perfil biogràfic que l'ambient anticatalà que respirava la ciutat a la postguerra l'incomodava, i, decebut pels canvis d'ideari d'antics companys, va decidir fixar la residència definitiva a Mallorca, una illa per la qual havia manifestat sempre admiració.

Salom s'associà a un empresari illenc en una indústria de teixits, Textil Española, SA, societat que va sobreviure encara bastants anys a la mort de Salom el 1950.

Francesc Argemí, que tenia instal·lats 10 telers amples al vapor Ros i que a la Guerra Civil els havia augmentat a 22, es llança en la immediata postguerra a la fabricació de teixits únicament pel seu compte. El maig de 1939 emet una circular en què manifesta aquest propòsit, a la vegada que aclareix que no té ja cap relació amb els seus anteriors socis, Salom i Bacardit que estan treballant pel seu compte i risc, i també comunica haver apoderat per representar-lo el seu comptable Ramon Alemany i Tusell. El 30 de desembre següent, Argemí abandona la forma jurídica d'empresa particular i constitueix una societat anònima, **Tejidos Argemí, SA**, dirigida i presidida per ell mateix, amb un capital de 2.005.000 ptes. Al mateix temps renova els poders notariais a Ramon Alemany. Tot seguit, Tejidos Argemí instal·la delegacions al carrer Atocha de Madrid i al carrer de Balmes de Barcelona, dirigides respectivament per Antonio Rodríguez i Isidre Martí. Aquestes sucursals duraran però poc temps. Cap al final de 1942 tramet dues

noves circulars en què comunica que tant una delegació com l'altra continuaran, però, a càrrec dels seus delegats: Rodríguez, a Madrid, i l'antic apoderat Ramon Alemany, a Barcelona. En l'època difícil de proveir-se de qualsevol primera matèria, Argemí mostra enginy i imaginació per aconseguir-ne. Així, compra i aprofita la llana dels matalassos dels nombrosos llits que per a ferits i malalts s'havien improvisat a Terrassa els darrers mesos de govern republicà. També adquireix i aprofita deixalles arraconades de filadors de llana i estam, i aconseguix fabricar-ne fils gruixuts per a articles en cru com xeviot que el mercat espanyol, mancat de tot tipus de gèneres, absorbirà ràpidament. Teixits Argemí, SA no durarà, però, gaires anys. Les dificultats de funcionament de la fàbrica, que Argemí atribueix als problemes del personal, el decideixen a vendre la societat als germans Alfons i Ramon Freixa Ubach, que en mantindran la raó social fins al final de 1951, en què la canviaran per Tejidos Clásicos, SA. Abans de vendre's les accions de Tejidos Argemí, SA, Francesc Argemí ja ha creat una nova societat només

comercial, és a dir, dedicada únicament a la venda de teixits, ja que la fabricació la cedirà a drapaires, cosa que el farà popular amb el sobrenom d'*El peces*. Argemí va ser, doncs, un pioner d'aquest tipus d'empreses denominades comercials que es van prodigar els anys setanta del segle passat. La comercial es denominarà **Teixits Armengol i Valls, SA**, i en seran gerents Josep Armengol i Valls i Josep Valls i Amat. Josep Armengol, viatjant d'ofici, havia militat abans de la Guerra Civil a Unión Patriótica i a Acció Ciudadana. En produir-se l'aixecament militar el 18 de juliol de 1936, Armengol era a la zona sublevada i s'apuntà voluntari a l'exèrcit nacional. A la postguerra va ser nomenat secretari de la Delegació Local d'Excombatents. L'altre soci, Josep Valls, era comptable de Teixits Argemí, SA. Abans de la Guerra Civil treballava a Federació Tèxtil, SA, una societat propietat dels fabricants Freixa, Clapés i Sallent. En el període de la Guerra Civil, l'empresa es convertí en Federació Tèxtil Cooperativa Obrera, i Valls en serà el secretari.

Francesc Argemí i Pous va morir l'11 de novembre de 1962. Feia, però, una desena d'anys que comptava amb la col·laboració de Valerià Argemí i Sans, gendre i nebot a la vegada, ja que era casat amb la filla petita d'Argemí, la Maria Eulàlia, la seva cosina germana. Valerià Argemí ha exercit diversos càrrecs públics; regidor de l'Ajuntament de Terrassa, elegit pel terç corporatiu l'abril de 1967, juntament amb Josep Valls, serà nomenat tinent d'alcalde de Foment. Ha format part de les juntes directives de la Cambra de Comerç i de l'Institut Industrial; ha presidit de 1977 a 1980 la Cambra de la Propietat, i ha estat distingit amb l'escut d'or i brillants de l'Atlètic Hoquei Club, entitat de la qual ha exercit la vicepresidència. A la dècada dels seixanta, Valerià Argemí va crear la societat **Hilaturas Argemí, SA**. La part dedicada a la filatura de cotó de quarts i a la filatura d'estam estava instal·lada al carrer de Baldrich, i la de filatura de carda, al Vapor Galí. Adues fabricaven fils per al consum propi. També adquirí maquinària per a la fabricació de teixits, amb fàbriques a Santpedor, Sant Cristòfol i Terrassa. Ja a la dècada dels setanta, i en el procés imparable de tancament d'indústries tèxtils a la ciutat, va arribar el torn de Teixits Armengol i Valls, que tancà el 1980.

Francesc Bacardit i Solà, el tercer soci de la dissolta societat, Salom Argemí i Cia., després de la Guerra Civil, i amb una dotzena de telers propis situats al Vapor Ros, treballarà a mans per al seu antic soci Francesc Argemí per a altres, i començarà també a fabricar teixits d'home i de dona pel seu compte. El 1941 farà societat privada comanditària amb els germans Joan i Francesc Torredemer Canela, i fabricarà ja només pel seu compte. Tindrà magatzem al carrer del Camí Fondo -llavors anomenat Calvo Sotelo-. Anys després construirà un nou edifici propi al carrer de Pitàgores, on anirà traslladant gradualment la maquinària, i finalment, l'abril de 1952, el magatzem i el despatx. El 1961, els Torredemer es desvinculen de la societat privada amb els Bacardit, que dos anys després canvien la forma jurídica individual per la de societat anònima. La raó social que adoptarà la nova societat és Francisco Bacardit, SA. Els accionistes seran, a més de Francesc Bacardit, els seus tres fills, Ramon, Narcís i Carme Bacardit Puig, si bé el segon, Narcís, que estarà al capdavant de l'empresa, en tindrà una participació més important. Narcís Bacardit, identificat amb el regim polític de la postguerra, ostentarà càrrecs d'importància a la ciutat. De 1953 a 1961 presidirà el Centre Excursionista de Terrassa. El 1958 entrarà de regidor a l'Ajuntament i al febrer de 1961 serà nomenat tercer tinent d'alcalde de Foment. Des de 1964 formarà part de les juntes directives de l'Institut Industrial, i el 1979 en serà nomenat president.

La fàbrica i el magatzem de Francesc Bacardit, que, per cert, va morir fa poc als 107 anys d'edat, havia donat feina a una setantena, de persones en els darrers anys, havia quedat en una zona cèntrica i urbana fins fa uns mesos, en què es traslladà a un polígon industrial de Manresa, on segueix fins avui la seva activitat, si bé amb una plantilla més reduïda.